МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Формат журналістики рішень у локальних медіапроєктах»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0612-ж-з
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми «Журналістика»
Терещенко Л.М.
Керівник: к. філол.н., доц. *Мірошниченко П. В*.
Рецензент: к. філол. н., доц., *Іванець Т.О.*

Запоріжжя – 2026

ЗМІСТ

Реферат 3
Завдання 4
Вступ 6
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади журналістики рішень 8
1.1. Генезис та сутність поняття «журналістика рішень» 8
1.2. Основні типи та критерії існування журналістики рішень 15
Розділ 2. Особливості локальних медіапроєктів запорізького регіону 24
2.1. Характеристика онлайн видання медіаландшафту запорізького регіону «SODA» 24
2.2. Аналіз регіонального представника журналістики рішень «Відбудова. Запоріжжя» 31
Висновки 36
Список використаної літератури 39
Декларація академічної доброчесності 44
Abstract 45

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: Формат журналістики рішень у локальних медіапроєктах

Обсяг основного тексту: 35 сторінок

Кількість використаних джерел – 39

Мета роботи – дослідження особливостей застосування журналістики рішень у локальних медіапроєктах Запорізького регіону та розробка власного медіапродукту на основі цього підходу.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання**:

1) проаналізувати теоретичні засади журналістики рішень;

2) дослідити представників медіаландшафту Запорізького регіону;

3)виявити приклади використання журналістики рішень у локальних медіа;

4) оцінити ефективність цього формату.

Об'єкт дослідження – локальні медіапроєкти Запорізького регіону: «SODA», «Відбудова. Запоріжжя».

Предмет дослідження – особливості використання формату журналістики рішень у їхній діяльності.

Ключові слова: сучасний медіапростір, журналістика миру і рішень, локальні медіапроєкти, суспільне значення медіа.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. завідувача кафедри
Тернова А.І.
_____
«20» травня 2026 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТЦІ
Терещенко Ларисі Миколаївні

1.Тема роботи «Формат Формат журналістики рішень у локальних медіапроєктах» («The Format of Solutions Journalism in the Local Media Projects»), керівник роботи – к. філол. н., доц. Мірошниченко П. В., затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2025 року № 1777-с.

2.Строк подання студентом роботи – 15.05.2026 р.

3.Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників: Бистрова В., Дуцик Д., Житнікова А., Кузнєцова Т., Семенець О., Сіріньок- Долгарьова К. та інші.

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки: 1) проаналізувати теоретичні засади журналістики рішень; 2) дослідити представників медіаландшафту Запорізького регіону; 3)виявити приклади використання журналістики рішень у локальних медіа; 4) оцінити ефективність цього формату.

5.Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Мірошниченко П. В., доцент	12.01.2026	12.01.2026
Розділ 1	Мірошниченко П. В., доцент	23.02.2026	23.02.2026
Розділ 2	Мірошниченко П. В., доцент	10.04.2026	10.04.2026
Висновки	Мірошниченко П. В., доцент	04.05.2026	04.05.2026

Дата видачі завдання – 12 грудня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти графік виконання роботи, визначити мету, завдання, об’єкт, предмет дослідження.	12.12.2025	виконано
2	Написати попередній варіант вступу і змісту. Дібрати наукову літературу, визначити емпіричні джерела.	09.01.2026	виконано
3	Опрацювати літературу, написати теоретичну частину, оформити список літератури	23.02.2026	виконано
4	Проаналізувати медіа, які є обєктом дослідження,	10.04.2026	виконано
6	Написати висновки, оформити додатки	04.05.2026	виконано
7	Пройти рецензування. Здати роботу на нормоконтроль.	10.05.2026	виконано
8	Виправити недоліки оформлення і здати роботу на кафедру.	15.05.2026	виконано

Студентка _____ Терещенко Л. М.

Керівник роботи _____ Мірошниченко П.В.

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Романюк Н.В.

ВСТУП

Актуальність роботи. Сучасний медіапростір перебуває у стані постійної трансформації, зумовленої як глобальними інформаційними процесами, так і локальними соціально-політичними викликами. В умовах війни, криз та високого рівня інформаційного навантаження аудиторія дедалі більше потребує не лише фіксації проблем, але й конструктивного осмислення шляхів їх вирішення. У цьому контексті особливого значення набуває журналістика рішень як інноваційний підхід до створення медіаконтенту.

Журналістика рішень (solutions journalism) – це напрям, який зосереджується не лише на висвітленні проблем, а й на аналізі ефективних відповідей на них, демонструючи реальні приклади змін та практик, що працюють. Такий підхід сприяє підвищенню рівня довіри до медіа, формуванню критичного мислення аудиторії та активізації громадянської участі.

Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі локальних медіа в умовах децентралізації та війни в Україні, зокрема у Запорізькому регіоні. Локальні медіапроєкти стають ключовими джерелами інформації для громад, водночас вони стикаються з низкою викликів: обмеженими ресурсами, інформаційною конкуренцією та необхідністю утримання довіри аудиторії. У таких умовах впровадження формату журналістики рішень може стати ефективним інструментом підвищення якості контенту та суспільної значущості медіа.

Метою проєкту є дослідження особливостей застосування журналістики рішень у локальних медіапроєктах Запорізького регіону та розробка власного медіапродукту на основі цього підходу.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання*:

1) проаналізувати теоретичні засади журналістики рішень;

2) дослідити представників медіаландшафту Запорізького регіону;

3) виявити приклади використання журналістики рішень у локальних медіа;

4) оцінити ефективність цього формату.

Об'єктом дослідження є локальні медіапроєкти Запорізького регіону: «SODA», «Відбудова. Запоріжжя».

Предметом дослідження – особливості використання формату журналістики рішень у їхній діяльності.

Методи дослідження включають аналіз наукових джерел, контент-аналіз медіаматеріалів, порівняльний аналіз, узагальнення та проєктування медіапродукту.

Методологічну і теоретичну основу дослідження складають праці таких науковців: Бистрова В., Дуцик Д., Житнікова А., Кузнєцова Т., Семенець О., Сіріньок- Долгарьова К.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання отриманих результатів для вдосконалення роботи локальних медіа та впровадження ефективних форматів журналістики рішень у регіональному інформаційному просторі.

Структура роботи: робота складається зі вступу, двох розділів та чотирьох підрозділів, висновків та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЖУРНАЛІСТИКИ РІШЕНЬ

1.1. Генезис та сутність поняття «журналістика рішень»

Журналістика ще до недавнього часу функціонувала за такою схемою: автори знаходять новини, опрацьовують їх майстерно, повідомляють широкому загалу щодо них. В основі такої діяльності лежить факт, а основним завданням медіафахівця є інформування. При цьому вони намагаються уникнути процесу надання порад аудиторії, лише повідомляти про подію, тлумачити її.

Проте нині бачимо деякі зрушення у цьому напряму, оскільки аудиторія потребує не лише інформування, але й шляхів пошуку вирішення проблеми. «Уже кілька років поспіль щорічні світові дослідження медійного ринку (наприклад, дослідження 2024 р. Н. Ньюмана «Journalism, Media, and Technology Trends and Predictions») засвідчують те, що аудиторія уникає новин та швидко втомлюється від них через широке представлення складних і проблемних історій» [11, с.8].

На наш погляд, існує декілька пояснень такому процесу. На думку провідної вітчизняної медіаекспертки Д. Дуцик, українська журналістика нині (під впливом війни) переживає період великої трансформації, де фіксується три чітких вектори такого процесу (який відбувається через обставини агресія ворога):

«–… радикально змінюється медіаспоживання;

– фактично зруйновано ринок реклами (потрібен час на його відновлення);
– повністю змінюється медіаландшафт, оскільки зникає велика кількість традиційних медіа» [9].

Додамо, що окрім фактору війни, ця трансформація є можливою завдяки розвитку комунікаційних мереж та платформ. Адже тепер окрема особа може створити власний канал поширення контенту:

– відео (наприклад, на платформі Youtube);

– аудіо (розповсюджена практика створення подкастів на різних платформах);

– текстові (від мережі Х та інші).

На думку українського журналіста В. Портнікова, поняття «традиційні медіа» втрачає свій неймінг, можливо, навіть стає частиною історії: «Я вважаю, що зараз терміни класичні та некласичні медіа – дуже умовні. Ми з вами взагалі присутні при смерті класичної журналістики. Ми, можливо, є частиною останньої генерації людей, яких можна назвати класичними журналістами.

Тому що є очевидним, що зараз функції класичної журналістики зводяться до верифікації. Чому ми (класичні медіа – ред.) взагалі існуємо? Тому що нам довіряють, бо вважають, що ми професійно верифікуємо новини. І це стосується насамперед великих журналістських корпорацій. Але і це руйнується на очах» [26].

На наш погляд, думки обох авторитетних журналістикознавців нашої країни є правильними. Якщо їх спробувати поєднати в одне, то прийдемо до думки, що стрімкий розвиток інформаційних технологій, фактори війни та запити аудиторії призвели до процесу трансформації. Нині лише інформування суспільства не є настільки актуальним, що спонукає медіа шукати нові терени існування, намагатися адаптуватися до нових реалій.

Подібні зміни сприяли тому, що власне реципієнти контенту отримали умови та засоби впливу на медійний дискурс.

Тепер вони стали авторами інформаційного контенту, його розповсюджувачами і монетизаторами. З іншого боку, за словами вітчизняної дослідниці А. Житнікової, «сьогодні перед традиційними ЗМІ постала нова умова для адаптації – поява новітніх форм медіапрактик, які спрямовані надавати членам суспільства інструменти впливу на діяльність медіа. Однією з таких практик є журналістика рішень» [10].

Криза класичних медіа, описана В. Портніковим, створює фундамент для переходу від простої верифікації подій до журналістики рішень, яка стає новим

джерелом втраченої довіри через надання аудиторії конструктивних шляхів виходу з кризових ситуацій.

Отже, у період «смерті» традиційних форматів журналістика рішень постає як наступна еволюційна стадія професії, де додана вартість контенту полягає не лише у підтвердженні фактів, а й у соціально корисній аналітиці способів їх подолання.

Саме журналістика рішень постає як інноваційна модель, що доповнює критичне висвітлення соціальної реальності конструктивним складником. Цей підхід передбачає комплексне дослідження відповіді на проблему, пропонуючи отримувачу інформації не лише аналіз виклику, а й конкретні механізми його вирішення.

Журналістика рішень вважається новітнім напрямком у медіа, котрий виник завдяки стрімкому розвитку комунікацій. Окрім того, його появі сприяв процес перенасичення порядку денного, що призвело до розфокусування уваги споживачами новинного контенту. Такі події прямо вплинули на здатність реалізації журналістикою її основних функцій: інформаційної та формування громадської думки.

Нині виконувати їх в повну міру (у силу тих обставин, що були перераховані) майже неможливо.

Концептуальний підхід журналістики рішень ґрунтується не на академічній експертності, а на аналізі безпосереднього людського досвіду. Зважаючи на імперативну наявність конструктивного складника в таких матеріалах, цей напрям доцільно класифікувати як структурний елемент ширшої парадигми конструктивної журналістики.

За словами вітчизняної науковиці О. Гресько, «інформаційна функція журналістики передбачає збирання, обробку й поширення інформації. Функція формування громадської думки в журналістиці опирається на основоположні принципи демократичного суспільства – журналістський матеріал організовує обговорення важливих соціальних проблем, дає можливість виступу для всіх зацікавлених громадян на різних комунікаційних майданчиках тощо» [7].

Авторка також зазначає, що одним із джерел реалізації таких функцій є громадянська журналістика, котра розуміється як діяльність людей, котрі прагнуть збирати, аналізувати, обробляти і поширювати контент, при цьому не володіючи відповідною освітою, але розуміючи методи, котрі використовуються у такій ситуації.

У свою чергу вітчизняна дослідниця О. Гресько вбачає місію такої журналістики у «…наданні актуальної, перевіреної, незалежної, правдивої та різнобічної інформації самими громадянами, які не мають журналістської освіти, але мають право брати участь у журналістській діяльності як представники демократичного суспільства» [7].

З розвитком технологій медіа набували нових ролей, функцій, котрі впливали на стиль життя суспільства, споживачів журналістського контенту. Через подібний вплив засобів масової інформації, на думку вітчизняної дослідниці О. Семенець, «…життя стає медіацентричним, адже масмедіа замикають на собі всі прояви життя і самі надають явищам, процесам, предметам статуси, легітимність, оцінки» [21; С. 66].

Саме подібні інновації в ЗМІ, як наприклад журналістика рішень, сприяли глобальності функціонування медіацентричного інформаційного суспільства, де ключовою ціллю стає надання пропозицій, шляхів вирішення щодо проблем, питань, котрі є актуальними у журналістських текстах.

Зауважимо на тому, що, власне, журналістика рішень частково сформувалася під впливом інтелектуальних ідей норвезького соціолога «батька досліджень миру» Й. Ґалтунга [33], а також концептуальних засад «позитивної психології», розробленої М. Селіґманом [37]. Найінтенсивніше цей підхід розвивався у скандинавському медійному просторі, де отримав практичне втілення та суспільне визнання як ефективна модель конструктивного висвітлення соціальних процесів.

За словами фахового вітчизняного дослідника П. Мірошниченка, «…журналістика рішень як напрямок активно розвивається. І це зрозуміло – журналісту давно вже нецікаво тільки висвітлювати ту чи іншу проблему. Він

прагне зробити свій матеріал дієвим, тобто таким, що може вплинути на її розв'язання. І саме журналістика рішень – це той підхід, який фокусується на розв'язанні конкретних проблем, надаючи читачам уроки, які можуть бути корисними для інших, показуючи не лише успіхи, а й обмеження рішень» [2].

Доцільним постає комплексний аналіз дефініції «журналістика рішень»: з метою розкриття концептуальної суті та змістовного наповнення. Проте, спочатку проаналізуємо етап, коли відповідне поняття було введено в журналістську практику.

Перше згадування власне про поняття «журналістика рішень» зустрічаємо у 2010 році, коли журналісти Девід Борнштейн і Тіна Розенберг у виданні «New York Times» створили колонку під назвою «Fixes», у якій вони почали публікувати шляхи вирішення різних важливих соціальних проблем з метою передачі досвіду читачам [31].

Згодом у 2013 році утворюється нью-йоркська організація «Solutions Journalism Network», у якій сутність поняття «журналістики рішень» описують так: «Вона чітко та переконливо розповідає, як відповідати на соціальні проблеми. Вона у критичний та правдивий спосіб з'ясовує і пояснює, показує приклади людей, які працюють над вирішенням проблем. Вона фокусується не лише на тому, що могло б спрацювати, але і як, і чому це може спрацювати або не спрацювати» [4].

У свою чергу, закордонні дослідники Т. Айтамурто і А. Варма аналізують журналістику рішень як «… оновлений підхід до традиційної журналістики, що поєднує чітке дотримання професійних стандартів із новим акцентом на висвітлення практичних рішень соціальних проблем» [30].

Про журналістику рішень як один із підходів сучасного тренду в медіа говорить і С. Маккен. Він стверджує, що «… журналістика рішень – це журналістський підхід, який наголошує на дослідженні наявних рішень, щоб допомогти аудиторії краще зрозуміти, як зацікавлені сторони реагують на проблеми» [35].

Ще одна група закордонних дослідників (К. Лаф і К. Макінтайр), аналізуючи термінологічні особливості, зазначають, що заснований у 2017 році в Данії Constructive Institute трактує аналізоване нами поняття «… як підхід, покликаний формувати для аудиторії чесне, точне й контекстуалізоване уявлення про світ без надмірного зосередження на негативі та проблемах» [34].

Наведені вище визначення допомагають нам трактувати журналістику рішень як концептуальний підхід, що базується на доказовості, контекстуалізації, аналітичності та орієнтації на реальні соціальні зміни.

На думку групи авторів (О. Каррі та К. Геммондса), вона є «… підходом до висвітлення подій, спрямованих на дослідження відповідей на глибоко вкорінені соціальні проблеми» [32].

Тепер розглянемо наукову сторону поняття з позиції вітчизняних дослідників.

Наприклад, дослідниця О. Горчинська тлумачить так: «Журналістика рішень, або solutions journalism – напрямок журналістики, основна мета якого – пропонувати конкретні готові «рецепти» для вирішення суспільно важливих проблем або питань» [7].

У визначенні цитованої дослідниці акцент зміщено на прагматику та прикладну цінність медіаконтенту. Авторка трактує журналістику рішень не просто як спосіб інформування, а як інструментарій для розв'язання конкретних суспільних запитів.

Важливим елементом цього визначення є використання терміна «рецепти». Це вказує на те, що журналіст перебирає на себе роль модератора соціальних змін, який надає аудиторії готовий алгоритм дій.

На думку О. Горчинської, «… журналістика рішень» виходить за межі простої дескрипції (опису) і стає сервісною моделлю, де головним критерієм якості матеріалу є його здатність бути імплементованим у реальне життя для вирішення «суспільно важливих проблем» [7].

Таким чином, актуальність цього підходу полягає у високому рівні практичної реалізації журналістського тексту.

Інша вітчизняна науковиця Д. Лобанок наводить таке тлумачення аналізованого нами поняття: «це підхід до створення матеріалів, в яких основною метою є пошук готового розв’язання проблеми, замість її висвітлення» [16].

Проаналізувавши це визначення, можемо сказати, що воно зосереджується на методологічній та структурній перебудові журналістського твору. Дослідниця розглядає цей напрям передусім як специфічний метод до створення матеріалів, що свідчить про зміну фахової парадигми.

Важлива наукова цінність цього тлумачення полягає в засвідченні ключової цілі такого виду журналістики антитезі: пошук розв’язання проблеми. Лобанок Д. у своєму тлумаченні чітко наголошує на радикальній зміні фокусу роботи медіафахівця, де традиційна журналістика вичерпує свою місію на етапі оприлюднення проблеми, а журналістика рішень лише бере проблему за вихідну точку для подальшого глибокого аналізу шляхів її подолання.

Авторка фактично виокремлює аналізований нами напрям у журналістиці у самостійну змістотворчу стратегію, де конструктивний компонент домінує над описовим, що є критично важливим для подолання «втоми від новин» у сучасному інформаційному суспільстві: «Журналістика рішень – це підхід до створення журналістських матеріалів, які пропонують варіанти розв'язання проблем, а також обґрунтування того, чому і як рішення можуть працювати чи не працювати» [29].

Очевидно, що аналізоване нами поняття є певною концепцією, котра пропонує методи вирішення проблеми, а не лише її ідентифікацію та констатацію. «У цьому випадку, – на думку Д. Мірошниченка, – важливі як правильний вибір соціально важливої теми та її подача, так і психологічні аспекти (робота з різними вразливими групами людей, використання психологічних методів та розуміння відповідальності)» [17].

У ці часи, коли споживачі контенту є одним із інструментів діяльності журналістики, підвищується ефективність аудиторії, посилюється їх зв’язок із медіа. Такий тип функціонування медіа, як журналістика рішень, доводить, що

така практика, у значній мірі, є зручною для обох її складових: як для аудиторії, так і медіа.

Медіаексперти наголошують на тому, що вже зафіксоване впровадження відповідного підходу (на ефективному рівні) у вітчизняних медіа як на рівні загальноукраїнському, так і регіональному. На наш погляд, такий факт є демонстрацією розвитку комунікаційного потенціалу сучасної журналістики.

1.2. Основні типи та критерії існування журналістики рішень

Сучасний медіапростір, перенасичений кризовими новинами та хроніками воєнних подій, дедалі частіше провокує в аудиторії стан інформаційної паралізованості. Постійна трансляція виключно деструктивних фактів без надання конструктивних сценаріїв виходу з ситуації виснажує психологічні ресурси громадян, змушуючи їх обирати шлях повного ігнорування новинного контенту. У цьому контексті журналістика рішень постає як необхідний інструмент психосоціальної реабілітації суспільства, адже вона не просто фіксує проблему, а структурує пошук відповідей.

Саме про терапевтичний вплив такого підходу та його здатність повертати аудиторії віру у власні сили влучно висловилася експертка, вітчизняна журналістка Ольга Вокало : «Ми зараз спостерігаємо в медіа засилля негативної інформації. Чим більше це бачать люди, тим більше ховаються в соцмережі, де «зливають» свою агресію, вони перестають дивитися телебачення, читати газети чи професійні сайти, де надають об’єктивну інформацію, телебачення не дивляться, відсторонюються від медіа все далі. Журналістика рішень же допомагає вирішувати конкретні проблеми, а тому вона дає надію та позитив завдяки своєму конструктиву. Після матеріалів журналістики рішень хочеться жити» [2].

Наведена цитата добре ілюструє потенціал журналістики рішень (у цьому конкретному випадку – психосоціальний та терапевтичний) як специфічного підходу у сучасному медіапросторі. У ньому акцентується на тому, що домінування негативного інформаційного контенту спричиняє ефект

інформаційного виснаження аудиторії, що проявляється у зниженні довіри до традиційних медіа, униканні новин та зростанні агресивних реакцій у цифровому середовищі.

Натомість журналістика рішень виконує компенсаторну функцію, пропонуючи конструктивний контент, орієнтований на висвітлення шляхів розв'язання соціальних проблем. Це сприяє формуванню в аудиторії відчуття контролю, надії та самоефективності, що дозволяє розглядати її як інструмент позитивного медіавпливу та емоційної стабілізації.

Таким чином, наведене висловлювання підтверджує, що журналістика рішень не лише інформує, але й виконує важливу соціально-психологічну функцію, сприяючи відновленню довіри до медіа та підвищенню рівня залученості аудиторії.

У науковому дискурсі журналістика рішень розглядається як окремий підхід до висвітлення суспільно значущих проблем, що базується на системному аналізі не лише самих проблем, але й механізмів їх подолання. Центральною ознакою цього підходу є зміщення акценту з фіксації негативних явищ на дослідження ефективних практик реагування, що дозволяє формувати більш збалансовану та конструктивну інформаційну картину.

Закордонні дослідниці К. Гілденстед та К. Макінтайр презентують журналістику рішень як один із елементів певної журналістської моделі, котра складається з чотирьох типів:

« 1) Журналістика рішень, що зосереджується на історіях про те, як окремі люди, спільноти чи організації реагують на проблеми та успішно долають їх.

2) Журналістика перспективи, що орієнтується на майбутнє, аналізує потенційні шляхи вирішення проблеми та дії, необхідні для досягнення позитивних змін.

3) Журналістика миру, що поєднує принципи журналістики рішень і перспективи, пропонуючи розглядати конфлікт не як зіткнення сторін, а як можливість суспільного прогресу й переосмислення цінностей.

4) Відновні наративи, що акцентують увагу на внутрішніх конфліктах та процесі подолання їхніх наслідків, демонструючи шлях до психологічного й соціального відновлення» [36].

У наведеній цитаті говориться про те, що журналістика рішень фокусується на вже реалізованих практиках подолання соціальних викликів, демонструючи ефективні кейси та механізми їхнього впровадження. Натомість журналістика перспективи зміщує акцент у майбутнє, пропонуючи аналітичне бачення можливих сценаріїв розвитку подій і стратегій досягнення позитивних змін.

У свою чергу, журналістика миру інтегрує ці підходи, інтерпретуючи протистояння сторін. У сукупності ці напрями сприяють формуванню більш глибокого, багатовимірного та соціально відповідального медіадискурсу.

Логічним продовженням зазначених підходів є концепція «цілісної історії», запропонована українською дослідницею О. Гондюл, яка у своїй праці формулює принцип «Tell the WHOLE story» («Розкажи цілісну історію») [6].

У цьому контексті абревіатура «WHOLE» виступає методологічною рамкою, що конкретизує вимоги до якісного журналістського матеріалу. Дослідниця Я. Баєвич тлумачить цю абревіатуру таким чином:

«– літера «W» вказує на проблему, до якої необхідно шукати рішення (What response does it address?);

– літера «H» розкриває сутність питання того, як працює вказане рішення та що потрібно зробити для того, щоб воно не зайшло в глухий кут (How it works the «howdunnit»?);

– літера «O» позначає необхідність в описовому характері вже наявних кейсів рішень (Offers insight);

– літера «L» означає обмеження й перешкоди, які трапляються на шляху під час реалізації того чи іншого рішення й важливість їхнього врахування під час створення матеріалу (Includes limitation);

– літера «E» слугує орієнтиром у тому, що потрібно надати справжні докази позитивного впливу кейсу рішення на проблему, а не просто позитивну описову оцінку (Most important, provides evidence of impact)» [1].

Такий підхід корелює з логікою конструктивної журналістики, оскільки забезпечує баланс між аналітичністю, доказовістю та практичною цінністю інформації. Відтак, поєднання зазначених типів журналістики з моделлю «WHOLE» дозволяє розглядати медіапрактики як інструмент не лише інформування, але й соціального впливу, спрямованого на формування критичного мислення, підвищення рівня довіри аудиторії та стимулювання позитивних суспільних змін.

У цьому контексті доречним є звернення до підходу дослідника А. Каррі, який конкретизує зазначені принципи через систему орієнтовних запитань, що виконують функцію аналітичної рамки оцінювання матеріалів журналістики рішень:

1. Чи пояснює історія причини соціальної проблеми?

2. Чи містить історія пов’язану відповідь на цю проблему?

3. Чи йдеться в історії про розв’язання проблеми й подробиці, як це зробити?

4. Чи є процес розв’язання проблеми центральним у розповіді оповідання?

5. Чи містить історія докази результатів, пов’язаних із відповіддю?

6. Чи історія пояснює обмеження відповіді?

7. Чи містить історія розуміння чи корисний урок?

8. Чи історія уникає читання як листковий твір?

9. Чи опирається ця історія на джерела, які мають базовий досвід? Чи історія приділяє більше уваги реакції, ніж лідеру, новатору або доброчинцю? [32, с. 19].

Запропонований А. Каррі перелік орієнтовних запитань фактично формує аналітичну матрицю, що дозволяє оцінити змістову повноту та якість матеріалів журналістики рішень. У центрі цієї моделі перебуває вимога

комплексного висвітлення проблеми – від з’ясування її причин до детального аналізу механізмів подолання, підтвердження результативності та врахування обмежень журналістики рішень.

Водночас акцент на доказовості, опорі на компетентні джерела та уникненні надмірної персоніфікації свідчить про прагнення забезпечити об’єктивність і практичну цінність журналістського матеріалу. Таким чином, підхід дослідника спрямований не лише на опис рішень, а й на їх критичне осмислення та можливість подальшого застосування в інших контекстах.

Узагальнення зазначених положень знайшло відображення у працях вітчизняних науковців, які пропонують більш структуровану систему критеріїв журналістики рішень. Ці критерії концентрують увагу на ключових змістових характеристиках матеріалу, зокрема глибині аналізу, доказовості, критичності та орієнтації на практичну користь.

Вони виступають своєрідною квінтесенцією підходів, подібних до концепції А. Каррі, трансформуючи їх у більш узагальнену й прикладну модель, що може бути використана як інструмент розмежування журналістики рішень від інших медіапрактик.

Вітчизняні автори пишуть про чотири критерії журналістики рішень, котрі дозволяють відокремлювати її від інших напрямків у сфері засобів масової інформації. Зокрема мова йдеться про такі:

– поглиблено фокусується на рішенні й тому, як воно працює – до найменших деталей;

– зосереджується на ефективності, а не на добрих намірах, презентує всі доступні докази результативності;

– висвітлює обмеження/прогалини підходу;

– надає інсайти, якими можуть скористатися інші [2].

У науковому дискурсі журналістики рішень окреслені критерії виступають методологічною основою для створення та оцінювання якісного медіаконтенту, а їх сукупність формує цілісну модель журналістики рішень, що

поєднує аналітичність, доказовість, критичність та орієнтацію на суспільну користь.

У свою чергу джерело «Solution Journalism Network» публікує посібник, у якому ведеться мова про ключові показники журналістики рішень:

1. Матеріал глибоко досліджує відповідь на певну соціальну проблему.

2. У матеріалі не пропущено значущі деталі, які стосуються цієї відповіді.

3. Автор фокусується на результаті, конкретному рішенні, а не на мотивах, та наводить доступні докази результативності запропонованого; конструктивність.

4. Матеріал не лише надихає, але й пропонує корисні знання.

5. Автор інформує читачів про вразливі місця запропонованого рішення.

6. Автор звертається до конкретних прикладів без акценту на суб'єктах дії.

7. Матеріал не демонструє особистої зацікавленості автора, або ця зацікавленість поступається об'єктивній користі пропонованого рішення; об'єктивність.

8. Акцент на конкретному рішенні чи структурній проблемі зберігається до кінця матеріалу [38].

Наведені показники репрезентують систематизований підхід до визначення якості матеріалів журналістики рішень, поєднуючи вимоги аналітичності, доказовості та практичної спрямованості. Вони акцентують на необхідності глибокого дослідження відповіді на соціальну проблему, повноти викладу суттєвих деталей і фокусі на конкретному рішенні, підкріпленому емпіричними доказами його ефективності.

Водночас підкреслюється важливість збереження об'єктивності, уникнення надмірної персоніфікації та обов'язкового висвітлення обмежень запропонованих підходів.

Окрему увагу приділено прикладному значенню матеріалу, зокрема здатності генерувати корисні знання та інсайти для аудиторії. Таким чином, ці

показники формують комплексну модель оцінювання журналістики рішень як конструктивного, відповідального та суспільно орієнтованого медіапідходу.

З метою більш глибокого розуміння специфіки цього напряму доцільним є звернення до порівняльного аналізу журналістики рішень із суміжними медіапрактиками, що дозволяє чіткіше окреслити її відмінні риси та функціональні особливості.

Дослідниці Т. Кузнєцова і Я. Бакаєвич у ході наукового вивчення критеріїв журналістських рішень, наводять таблицю, у якій «…здійснюють порівняльний аналіз журналістики рішень із суміжними напрямами» (Рис.1.1). [11].

Таблиця 1

Порівняльний аналіз журналістики рішень з іншими журналістськими підходами

Критерій	Журналістика рішень	Конструктивна журналістика	Позитивна журналістика	Розслідувальна журналістика	Громадянська журналістика
Основний фокус	Аналіз ефективних рішень суспільних проблем, оцінка їх результатив-ності, контексту та потенціалу масштабування.	Пошук конструктивного підходу до подій, висвітлення соціальних процесів із наголосом на розвитку, діалозі, емпатії.	Поширення позитивних новин, що викликають емоційний підйом і зміцнюють оптимізм аудиторії.	Викриття порушень, зловживань, конфліктів, пошук винних і відповідальних за проблеми.	Висвітлення суспільно важливих тем очима громадян; акцент на участі, активізмі та залученості аудиторії.
Тон	Збалансований, аналітичний, конструктивний; визнає проблему, але фокусується на шляхах її вирішення.	Оптимістичний, орієнтований на розвиток і взаєморозуміння.	Переважно емоційно-підтримувальний, мотиваційний.	Критичний, часто конфліктний або викривальний.	Активістський, емоційно забарвлений, залучений.
Обсяг охоплення	Широкий – будь-які соціальні, економічні, культурні, екологічні теми, що мають потенціал для рішень.	Також широкий, але більше зосереджений на комунікаційних практиках і соціальному діалозі.	Обмежений – здебільшого стосується позитивних подій чи історій успіху.	Вузький – конкретні випадки порушень, скандалів, корупції.	Варіюється залежно від залученості спільнот і рівня громадської активності.
Питання, на яке відповідає	«Як і чому це рішення працює (або не працює)?»	«Як ми можемо зрозуміти і змінити ситуацію на краще?»	«Що позитивне відбувається навколо?»	«Хто винен і що приховано?»	«Що ми, як громадяни, можемо зробити?»
Роль для суспільства	Сприяє формуванню культури рішень, підвищує довіру до медіа, мотивує до участі у змінах.	Сприяє соціальному діалогу, емпатії, розумінню складності проблем.	Підтримує емоційний баланс, створює атмосферу надії.	Забезпечує контроль за владою, сприяє прозорості та відповідаль-ності.	Активізує громадську участь, стимулює демократичні процеси.

Рисунок 1.1 – Порівняльний аналіз журналістики рішень з іншими журналістськими підходами [11].

Порівняльний аналіз журналістики рішень з іншими журналістськими підходами дозволяє виокремити її як самостійний та концептуально

завершений напрям у сучасному медіапросторі. На відміну від традиційної проблемно-орієнтованої журналістики, яка зосереджується переважно на фіксації негативних явищ і кризових ситуацій, журналістика рішень акцентує увагу на механізмах подолання проблем, їх ефективності та можливостях практичного застосування.

Наприклад, у порівнянні з позитивною або «натхненною» журналістикою, що часто обмежується емоційною складовою та демонстрацією успішних історій, журналістика рішень відзначається глибиною аналізу, доказовістю та обов'язковим врахуванням обмежень запропонованих підходів. Це забезпечує її більшу наукову обґрунтованість і підвищує рівень довіри аудиторії до представленого контенту.

Крім того, у таблиці простежується відмінність журналістики рішень від таких суміжних напрямів, як журналістика миру чи відновні наративи, які більше орієнтовані на інтерпретацію конфліктів і процесів відновлення через гуманістичну та ціннісну призму. Журналістика рішень, натомість, зберігає аналітичний баланс між описом проблеми та її вирішенням, уникаючи як надмірної драматизації, так і спрощеного оптимізму.

Важливою характеристикою є також орієнтація на практичну користь: матеріали цього типу не лише інформують, але й надають інсайти, які можуть бути використані в інших контекстах. Таким чином, порівняльний аналіз підтверджує, що журналістика рішень поєднує у собі елементи аналітичності, конструктивності та соціальної відповідальності, формуючи ефективний інструмент впливу на суспільні процеси.

Трансформація медіаспоживання, зумовлена «втомою від новин» та надмірною негативізацією контенту, спричинила перехід від простої констатації фактів до конструктивного аналізу.

Журналістика рішень постає не лише як інноваційна змістотворча стратегія, а як зміна фахової парадигми, де ключовим завданням медіафахівця стає пошук і обґрунтування ефективних шляхів подолання суспільних проблем,

що є критично важливим для збереження лояльності аудиторії в умовах сучасних інформаційних викликів.

Теоретичний аналіз сутності аналізованого напряму дозволяє стверджувати, що його засадничою характеристикою є домінування конструктивного компонента над описовим.

На відміну від класичних розслідувань, які вичерпують свою місію на етапі оприлюднення проблеми, журналістика рішень використовує критичну ситуацію лише як вихідну точку для глибокого методологічного дослідження результативних практик.

Таким чином, сутність цього феномена полягає у створенні високоякісного аналітичного продукту, який не лише інформує, а й пропонує доказову базу для соціальних змін, сприяючи трансформації аудиторії з пасивного споживача новин у свідомого учасника суспільних процесів.

РОЗДІЛ 2
ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛЬНИХ МЕДІАПРОЄКТІВ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

2.1. Характеристика онлайн видання медіаландшафту запорізького регіону «SODA»

Для початку коротко охарактеризуємо видання, котрі є представниками журналістики рішень у нашому регіоні. Почнемо з видання «SODA». «… – це запорізьке онлайн-медіа, яке знаходить відповіді на суспільно-важливі питання.

Засноване трьома журналістками у 2023 році. Ми працювали над спільним журналістським проєктом і зрозуміли, що втрьох нам комфортно і ми доповнюємо одна одну. Так і народилася ідея створити власне медіа.

В своїй роботі SODA використовує ЖР – журналістику рішень та журналістику розслідувань. Пише не тільки про проблеми, а і про рішення. Відшукує, пропонує, розповідає про вдалі приклади в інших містах України та світу, які можна наслідувати.

Ми збираємо, оброблюємо та поширюємо інформацію, мета якої сформувати відповідальне суспільство в Запоріжжі та області, яке впливає на життя своєї громади» [20].

З наведеного тексту бачимо, що видання позиціонує себе як конвергентний медіапроєкт, що працює на перетині двох потужних трендів сучасної преси – журналістики розслідувань та журналістики рішень. Авторський опис фіксує перехід від традиційної інформувальної моделі до конструктивної моделі медіа, де головною метою є не просто фіксація суспільних проблем прифронтового регіону, а пропонування аудиторії ефективних кейсів для їх подолання (зокрема, через масштабування успішного всеукраїнського та світового досвіду).

Крім того, у тексті чітко дефініційовано кінцеву прагматичну мету медіапроєкту – активізацію громадської думки та формування високого рівня

громадянської відповідальності (agency) мешканців Запоріжжя та області, що робить це медіа важливим інструментом розвитку локальної демократії та адвокації змін.

У рік створення медіа (2023) його представниця Вероніка Хорольська чітко зазначала про особливість ідентифікації медіа: «У Запоріжжі стартувало онлайн-медіа SODA, яке повідомлятиме про проблеми регіону та пропонуватиме шляхи їхнього вирішення. Наш спосіб роботи з інформацією – це не тільки про проблему, але і про її розв'язання. А наш читач – це про дії, а не про стагнацію» [13]. Ось такий вигляд має головна сторінка видання SODA:

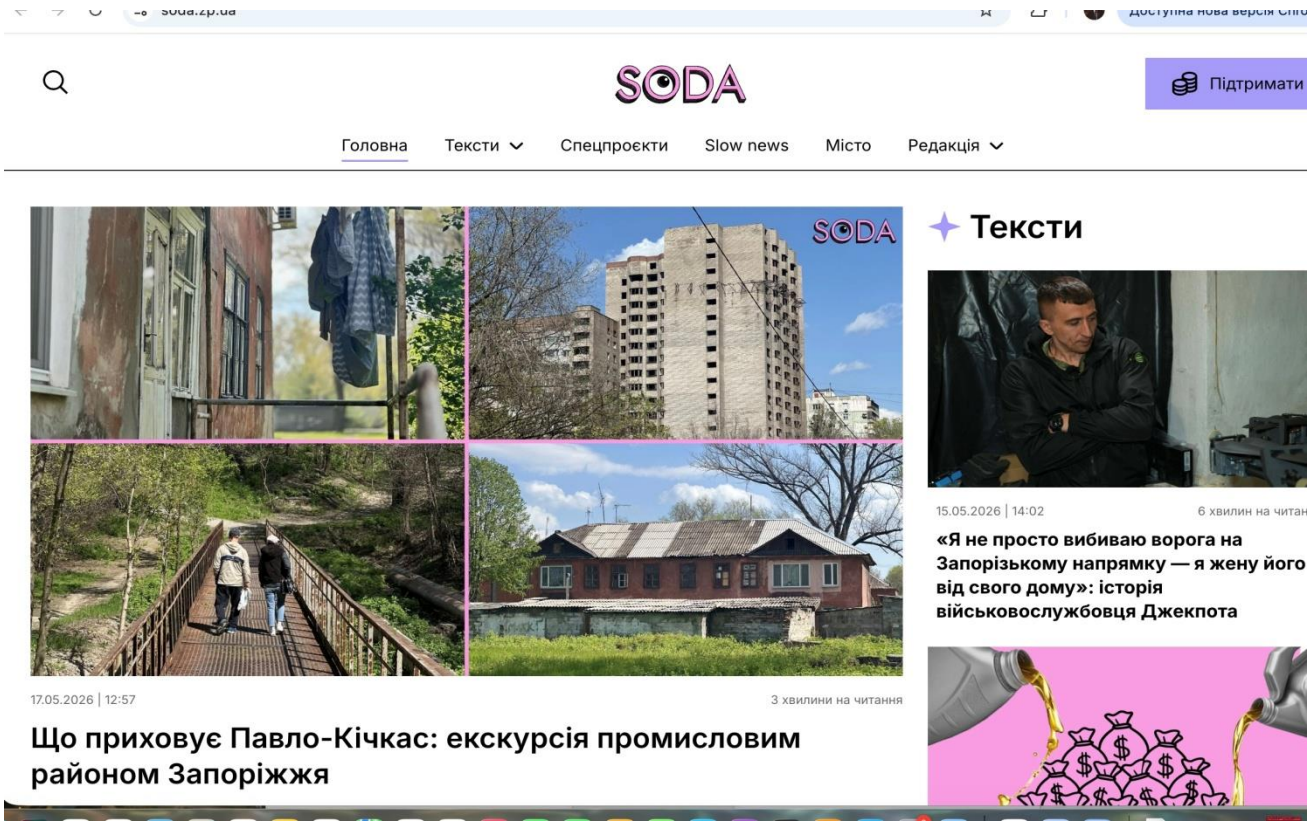

Рисунок 2.1 – Головна сторінка онлайн видання SODA

Як бачимо, основною місією SODA є розв'язання проблем міста та області. У матеріалах чітко простежується не лише методика інформування про проблему, але й наявні елементи глибокого аналізу, пошук шляхів вирішення проблеми. Авторки онлайн видання діляться зі своїми читачами версіями, разом намагаються знайти рішення проблеми. «Наш спосіб роботи з інформацією – це не тільки про проблему, але і про її розв'язання» [8].

Власне про те, що видання позиціонує себе як одне із тих, котре працює з жанром журналістики рішень, ми знаходимо інформацію на сайті видання. Там ми знаходимо рубрику «Рішення», що є підтвердженням наявності тематики «журналістики рішень». Там ми знаходимо таку інформацію: «В цій рубриці ми публікуємо матеріали у форматі журналістики рішень. Не просто пишемо про проблеми, а шукаємо і пропонуємо шляхи їхнього вирішення. Також ця рубрика наповнюється текстами про вже позитивні чи негативні готові рішення, створені суспільством (громадськими чи благодійними організаціями, активістами або владними структурами)» [20].

У цьому випадку редакція чітко формулює свою головну мету – перехід від звичайної констатації проблем до журналістики рішень. Автори прямо зазначають, що медіа відмовляється від ролі пасивного спостерігача і бере на себе функцію аналітика, який шукає вихід із кризових ситуацій. Тобто, редакція планує аналізувати як успішні кейси, так і помилки («позитивні чи негативні готові рішення»), що повністю відповідає базовому стандарту журналістики рішень – чесному аналізу обмежень.

Окрім цього, у тексті окреслено коло дійових осіб (влада, активісти, благодійники), що свідчить про намір медіа досліджувати взаємодію всього суспільства та пропонувати аудиторії реальні, практичні інструкції для вирішення локальних проблем.

Головна редакторка аналізованого нами медіа Катерина Рождественська на одній із зустрічей з колегами зазначала: «Ми з першого дня задумували і позиціонували свою роботу як журналістику рішень. І я рада, що ми досягли своєї мети. Ми не тільки розповідаємо про проблеми чи піднімаємо важливі для суспільства теми – ми пропонуємо рішення, висвітлюємо досвід інших міст, де ці проблеми вирішуються. Підкреслю, що «SODA» – не новинне видання, хоча новини, звичайно, теж є. Але ми орієнтовані на активну частину суспільства, на людей, які приймають рішення, які беруть на себе відповідальність, власними зусиллями змінюють життя прифронтового міста на краще. Пишемо і про наших воїнів, і про волонтерів, і про цікаві події. А головне – ми з тими, хто не

чекає чийогось вищого втручання, а береться сам за роботу» [2]. Перелік

постійних рубрик подано на цьому скриншоті.

Рис. 2.2 – Скриншот із сайту «SODA»)

Тепер проаналізуємо декілька матеріалів видання, котрі репрезентують жанр журналістики рішень. Публікація від 16 травня 2025 року під назвою «Новий навчальний простір під землею: як працює укриття гімназії №104» за авторством Лєвєнцової Анни [15].

У цьому тексті його авторка не фокусуються виключно на деструктивному аспекті проблеми (неможливості ведення традиційного освітнього процесу в Запоріжжі через загрозу обстрілів), а маркують її як вихідну точку. Головним структурним та смисловим ядром тексту стає саме механізм реакції на виклик – створення безпечного, технологічного та інклюзивного підземного простору для відновлення змішаного навчання: «З 15 квітня гімназія №104 розпочала навчання в змішаному режимі у дві зміни. Облаштувати цей підземний простір вдалося завдяки підтримці ЮНІСЕФ. За кошти організації тут встановили систему примусової вентиляції, оновили

електромережу, облаштували нові санвузли та знизили рівень підлоги. Також для комфортного навчання будівельники зробили перестінки» [15].

У матеріалі чітко простежуються базові критерії журналістики рішень. Текст починається не з теорії, а з фіксації факту успішного запуску рішення: «З 15 квітня гімназія №104 розпочала навчання в змішаному режимі у дві зміни» [15]. Це є прямим доказом ефективності – рішення вже працює, діти повернулися до занять, а логістика процесу розрахована на дві зміни, що оптимізує використання безпечного простору.

Важливий критерій формату журналістики рішень – показати рішення, запропонувати шляхи вирішення або вказати, звідки взялися ресурси та хто суб'єкт дії. Автори чітко вказують на залучення міжнародних донорів (згадується організація ЮНІСЕФ»). Такий стиль подачі інформації дає розуміння іншим прифронтовим школам, що вирішення проблеми капіталомісткого ремонту можливе через грантову допомогу, а не лише через обмежений місцевий бюджет.

Варто звернути увагу на той факт, як журналісти описують процес ремонту відновлення школи. Замість загальної фрази «зробили ремонт», журналісти SODA перераховують конкретні інженерно-технічні кроки, які перетворили сирий підвал на освітній простір:

«1. Встановлення системи примусової вентиляції (вирішує проблему браку кисню під землею);

2. Оновлення електромережі (безпека та безперебійність живлення);

3. Облаштування нових санвузлів (санітарні норми);

4. Зниження рівня підлоги (відповідність ДБН щодо висоти стелі для тривалого перебування людей);

5. Створення перестінків (ергономіка та зонування простору під окремі класи для уникнення акустичного шуму)» [15].

На наш погляд, відповідний текст написаний у дескриптивно-конструктивному ключі. Наратив сфокусований на модернізації, адаптації та

діях громади й партнерів. Проблема дефіциту безпеки вирішується через конкретні будівельні та організаційні рішення.

Ще один матеріал за авторством тієї ж журналістки має назву «ЕкоЗагроза та сміття: стихійні сміттєзвалища Тернуватської громади та що з ними робити» [15].

У цьому матеріалі йдеться про трансформацію регіонального медіапростору в умовах воєнного стану, що вимагає від локальних медіа пошуку нових когнітивних моделей взаємодії з аудиторією. Автори зазначають, що особливої ваги набуває екологічна проблематика прифронтових територій, яка часто залишається на периферії суспільної уваги через домінування безпекових новин. Ця публікація є класичним зразком екологічної журналістики рішень, де аналіз глибокої кризи поєднується з експлікацією прагматичних шляхів її подолання.

Автори матеріалу фіксують масштабну деструктивну проблему, характерну для сільських територій Запорізької області: розростання несанкціонованих стихійних сміттєзвалищ поблизу водойм, лісосмуг та сільськогосподарських угідь однієї із громад регіону: «Цього разу ми вирішили вийти за межі Запоріжжя і відвідали одну з громад Запорізького району. В цьому матеріалі розповідаємо про сміттєзвалища Тернуватської громади та як ми подавали скаргу до Міндовкілля» [15].

У цьому уривку бачимо, що журналісти пишуть не тільки про констатацію, але і про одну з дій, котру вони вжила, а саме подача скарги до Міністерства.

Автори матеріалу відзначають, що специфіка прифронтового контексту посилює кризу: через близькість бойових дій та дефіцит бюджетних асигнувань громада не має ресурсів для побудови дороговартісних сміттєпереробних комплексів. Тим не менше, журналісти видання «SODA» відмовляються від сенсаційної чи депресивної подачі матеріалу, переформатовуючи деструктивний інфопривід у площину пошуку альтернативних управлінських і логістичних рішень: «SODA продовжує фіксувати через «ЕкоЗагрозу» стихійні

сміттєзвалища. Детальніше про алгоритм подання скарг до Міністерства захисту довкілля розповідаємо на прикладі сміттєзвалищ Тернуватської громади.

Влітку 2024 року SODA подавала скаргу через мобільний додаток «ЕкоЗагроза» до Міністерства захисту довкілля про сміттєзвалище поблизу річки Мокрої Московки. В листопаді ми опублікували новину, що за нашим повідомлення сміттєзвалище прибрали» [15].

В аналізованому тексті чітко простежується побудова тексту, котра, притаманна стандартам журналістики рішень:

а) фокус на механізмі реакції, де центральним елементом наративу є не опис екологічного забруднення як невідворотного факту, а дослідження управлінського рішення, ініційованого всередині самої громади. «SODA» у цьому матеріалі детально розбирає легальний алгоритм — тимчасове узаконення та впорядкування наявних сміттєзвалищ шляхом перетворення їх на офіційно санкціоновані майданчики для збору відходів із чітким правовим статусом. «Ми відвідали всі ці місця та направили 6 скарг на Міністерство захисту довкілля. 5 заяв взяли в роботу. Моніторимо процес далі» [15].

б) верифікація доказової бази: матеріал оперує відповідними даними, географічними прив'язками та юридичними нормативами. Ефективність обраного підходу доводиться через вказування конкретних локацій: «Цей смітник місцеві влаштували на околиці Тернуватської громади поблизу Воздвижівської, між Різдвянкою та Воздвижівкою. Найчастіше локаціями під сміття недобросовісні тернуватці обирають покинуті будівлі та занедбані території. Найбільші смітники, що знаходяться на території селища, це руїни тваринного комплексу, колишній асфальтний завод та чагарники по вулиці Плакси» [15].

в) інструктивність та масштабованість: матеріал структурований як прикладний кейс-стаді для інших децентралізованих громад України, що опинилися в аналогічній скруті. Описуючи правовий механізм рішення,

«SODA» надає готову дорожню карту для реплікації цього досвіду на рівні інших сільських територій.

г) конструктивний наратив та соціальний ефект. Автори публікації використовують мову проактивної дії та реакції тих, хто постраждав від такої проблеми: «Я побачила, що під'їхало авто викидати сміття. Ходжу повільно, то поки вийшла, він вже викинув. То був мужчина. Я крикнула йому, що нащо ви тут викидаєте сміття. Так він мене послав.

Схилившись на хвіртку розповідає місцева жителька» [15].

Соціальний ефект публікації полягає в адвокації екологічних прав громадян, стимулюванні підзвітності місцевої влади та формуванні екологічної свідомості через конструктивні приклади, що зрештою мінімізує відчуття безпорадності мешканців прифронтової зони перед викликами сьогодення.

2.2. Аналіз регіонального представника журналістики рішень «Відбудова. Запоріжжя»

Інше медіа, котре було нами обрано для аналізу, також локалізується у місті Запоріжжя. Мова йде про видання «Відбудова. Запоріжжя». Перейшовши на сайт онлайн видання, ми знаходимо таку інформацію (опис) щодо нього: «Відбудова Запоріжжя» відіграє важливу роль у відтворенні образу міста та стимулюванні громадської участі у процесах відродження.

«Відбудова Запоріжжя» є на Мапі рекомендованих медіа – це проєкт громадських організацій «Інститут масової інформації» та «Детектор медіа», покликаний знайти якісні журналістські медіа в усіх регіонах України та позначити їх на онлайн-мапі. Ці медіа публікують власний контент, дотримуються журналістських стандартів: балансу, достовірності, відділення фактів від коментарів тощо» [19].

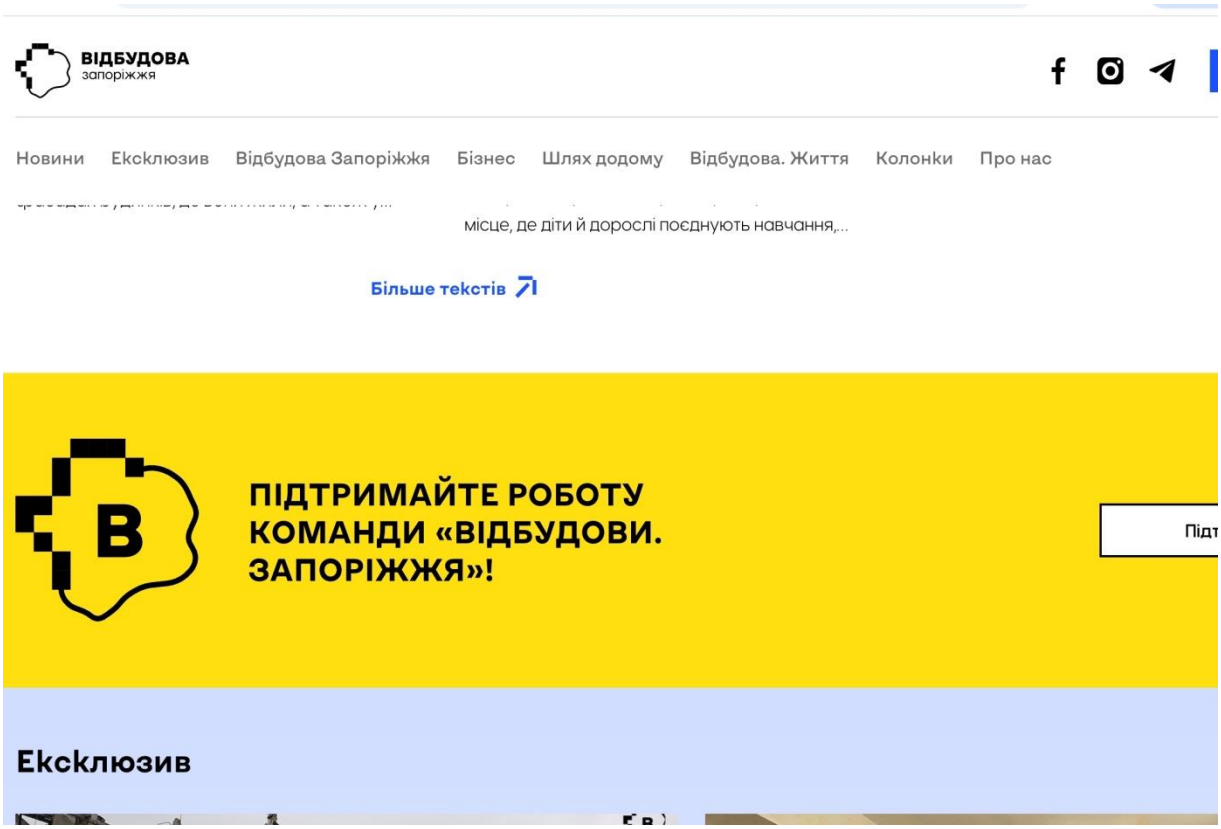

Рисунок 2.3 – Скріншот із сайту регіонального медіа «Відбудови. Запоріжжя»

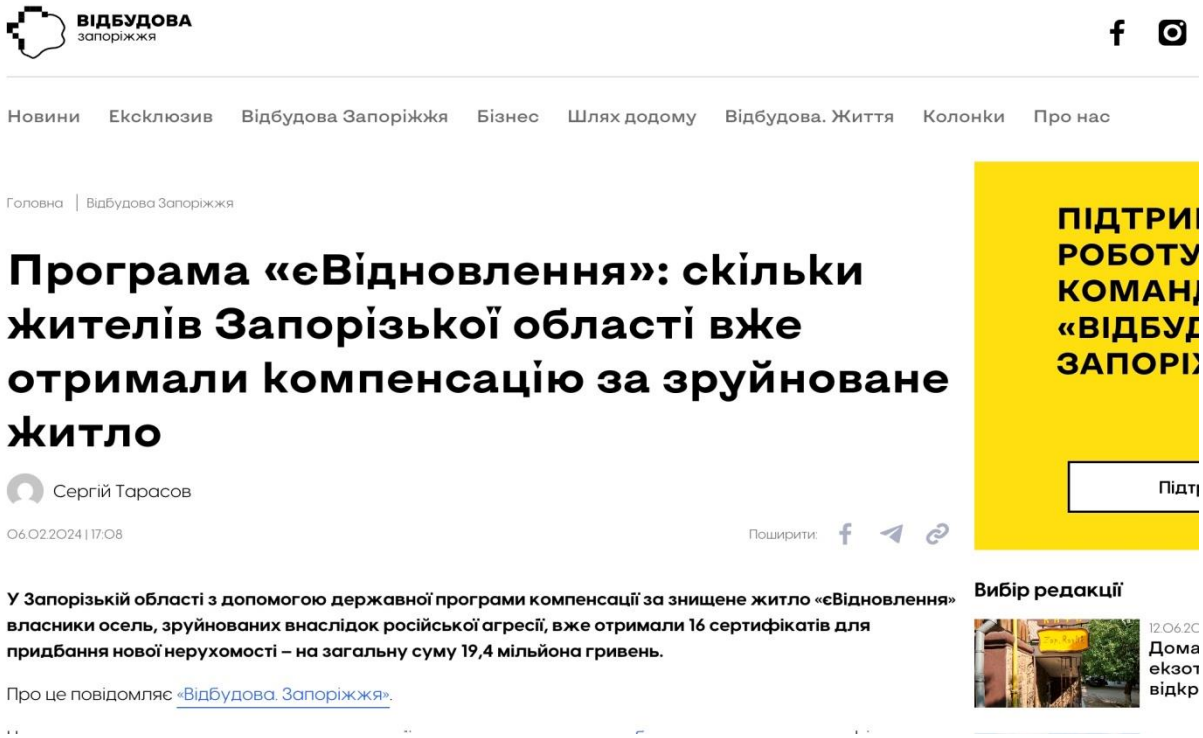
Додамо, що сайт був створений саме з філософією не просто фіксувати руйнування від російських обстрілів у Запоріжжі та області, а показувати, як регіон відновлюється, адаптується та шукає виходи з кризових ситуацій.

За авторством С. Тарасова вийшов матеріал «Програма «єВідновлення»: скільки жителів Запорізької області вже отримали компенсацію за зруйноване житло», який є яскравим прикладом журналістики рішень, оскільки він не обмежується лише фіксацією наслідків російських обстрілів, а демонструє конкретні механізми реагування громади, місцевої влади та мешканців на проблему руйнування житлового фонду [27].

У центрі уваги публікації перебуває не сама трагедія, а процес пошуку і реалізації шляхів відновлення пошкоджених будинків у прифронтовому місті.

Важливою ознакою журналістики рішень у цьому матеріалі є орієнтація на практичний досвід. Публікація містить конкретні приклади відновлення будинків, пояснення процесу ремонтних робіт, труднощів із фінансуванням та

повторним руйнуванням об’єктів: «Нагадаємо, державна програма компенсації за знищене житло передбачає отримання сертифіката на придбання нової домівки або грошових виплат на самостійну відбудову. Взяти участь у програмі можуть власники житла, знищеного в результаті бойових дій після 24.02.2022. Нерухомість має бути визнано комісією місцевої влади, як непридатне для

життя – без можливості ремонту» [26].

Рисунок 2.4 – Скріншот із сайту регіонального медіа «Відбудови. Запоріжжя»

Підтвердженням того, що матеріал є репрезентативним у когорті журналістики рішень, є чимало авторських рядків. Серед них зокрема такі:

« – У компенсації відмовлено 35 заявникам. Як повідомили у Запорізькій ОВА, підставами для відмови у наданні компенсації за знищений об’єкт нерухомого майна є, наприклад, виявлення недостовірних даних, зазначених у заяві (у деяких заявників після обстеження комісії житло визнали таким, що підлягає відновленню), а також подання на компенсацію за знищений об’єкт нерухомого майна, яке буде відновлене за державний кошт (йде мова про власників квартир у багатоповерхівках Запоріжжя, які відновлюють).

– Раніше ми писали, що станом на початок лютого у Запоріжжі 284 містянам виплатили компенсацію на ремонт пошкодженого внаслідок воєнних дій житла за програмою «єВідновлення».

– Взяти участь у програмі можуть власники житла, знищеного в результаті бойових дій після 24.02.2022. Нерухомість має бути визнано комісією місцевої влади, як непридатне для життя – без можливості ремонту» [27].

Отже, матеріал можна вважати зразком журналістики рішень, оскільки він:

а) висвітлює конкретну суспільну проблему;

б) демонструє реальні механізми її вирішення;

в) базується на фактах, кейсах і практичному досвіді;

г) аналізує ефективність реагування;

ґ) формує конструктивний суспільний дискурс навколо теми відбудови в умовах війни.

Ще один проаналізований нами матеріал вийшов під авторством Д. Симоненко «Відбудова по колу: як у Запоріжжі відновлюють будинки, що тричі зазнали обстрілів. ФОТО» (рис. 2.5) [21].

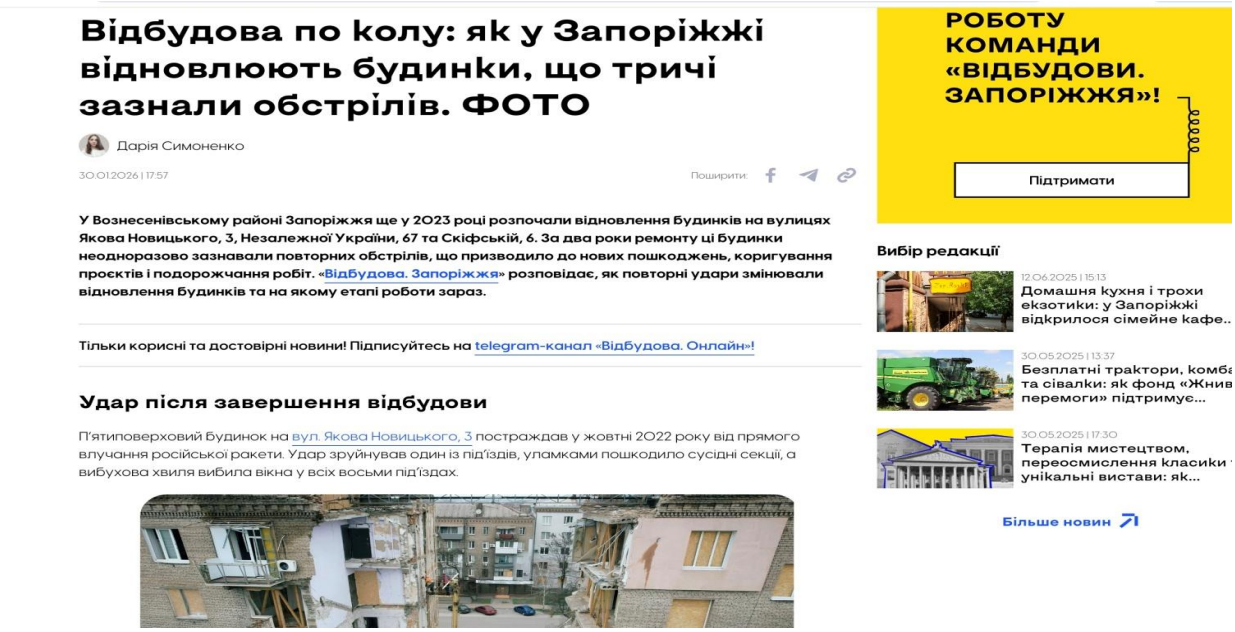

Рисунок 2.5 – Скріншот із сайту регіонального медіа «Відбудови. Запоріжжя»

Автори матеріалу демонструють, як місцева влада, комунальні служби та мешканці взаємодіють у кризових умовах для збереження житлової інфраструктури. У такий спосіб матеріал виконує не лише інформаційну, а й конструктивну функцію: він показує аудиторії можливість дії навіть у ситуації тривалої війни: «За даними Служби відновлення, у будинку відновили зруйновану секцію, відремонтували 59 квартир, встановили нові вікна й балкони, утеплили фасад, оновили інженерні мережі, облаштували підйомники для маломобільних груп населення та виконали благоустрій території» [22].

На додаток до перерахованого вище зазначимо, що у публікації використано фотофіксацію, коментарі мешканців та опис реальних кейсів відбудови, що підсилює достовірність матеріалу. Автори не романтизують процес відновлення, а демонструють його складність, циклічність і залежність від безпекової ситуації. Саме ця реалістичність відрізняє журналістику рішень від позитивних або мотиваційних історій. Матеріал не приховує проблем, але водночас показує дієві практики реагування на них.

ВИСНОВКИ

У дипломному проєкті здійснено комплексне теоретико-практичне дослідження особливостей функціонування та імплементації формату журналістики рішень у сучасному медіапросторі на прикладі локальних медіапроєктів Запорізького регіону. Результати проведеного аналізу дозволяють сформулювати такі ключові висновки відповідно до поставлених завдань:

- аналіз теоретико-методологічних засад засвідчив, що журналістика рішень постає як закономірний етап еволюції медіапрактик в умовах глобальної кризи традиційних медіа та явища «втоми від новин»;

- встановлено, що цей напрям є структурним елементом ширшої парадигми конструктивної журналістики та фокусується на дослідженні дієвих відповідей на суспільні виклики. Сьогодні аудиторія потребує не лише інформування, але й шляхів пошуку вирішення проблеми. Нині медіа переживають період трансформації. І причиною цього є не лише фактор війни, а й розвиток комунікаційних мереж та платформ, що надає можливість окремій особі створити власний канал поширення контенту;

- журналістика рішень, будучи новітнім напрямком у медіа, постає як наступна еволюційна стадія професії, де цінність контенту полягає не лише у підтвердженні фактів, а й у соціально корисній аналітиці способів їх подолання. Цей підхід передбачає комплексне дослідження відповіді на проблему, пропонуючи отримувачу інформації не лише аналіз виклику, а й конкретні механізми його вирішення. Журналістика рішень не лише інформує, але й виконує важливу соціально-психологічну функцію, сприяючи відновленню довіри до медіа та підвищенню рівня залученості аудиторії;

- визначено, що якісний матеріал у цьому форматі має відповідати критеріям моделі «WHOLE» та чотирьом базовим індикаторам: глибокий фокус на механізмі рішення, наявність емпіричної доказової бази результативності,

обов’язкове висвітлення обмежень або прогалин обраного підходу та надання прикладних інсайтів для аудиторії.

Отже, аналіз теоретичних джерел засвідчує, що журналістика рішень – це окремий підхід до висвітлення суспільно важливих проблем, який базується на їх системному аналізі і механізмах їх подолання. Характерною ознакою такого підходу є зміщення акценту з фіксації негативних явищ на дослідження ефективних шляхів реагування. Це дозволяє створювати більш збалансовану та конструктивну інформаційну картину.

Дослідження специфіки окремих регіональних медіа довело, що для прифронтового Запорізького регіону локальні ЗМІ стали головним джерелом життєво необхідної інформації. Проте в умовах війни вони зіткнулися з деструктивними викликами: критичним падінням рекламного ринку, дефіцитом ресурсів та емоційним виснаженням авдиторії від постійного засилля негативного контенту.

У цих обставинах впровадження конструктивного наративу виявилося дієвим інструментом для відновлення довіри до медіа та подолання психосоціальної паралізованості суспільства.

Практичний контент-аналіз діяльності онлайн-видань «SODA» та «Відбудова. Запоріжжя» виявив успішні кейси інтеграції рішень у редакційну політику:

1. Онлайн-видання «SODA» ефективно конвергує розслідувальну аналітику з екологічною журналістикою рішень (на прикладі вирішення кризи стихійних сміттєзвалищ у Тернуватській громаді), трансформуючи деструктивні інфоприводи у готові дорожні карти для децентралізованих територій.

2. Сайт «Відбудова. Запоріжжя» демонструє класичну сервісну модель конструктивної преси, фокусуючись на процесах відновлення понівеченого житла, інклюзивній відбудові, термомодернізації та адаптації релокованого бізнесу. Матеріали видання базуються на жорсткій доказовості, покрокових

інструкціях (гайдлайни щодо програми «єВідновлення») та неупередженому маркуванні обмежень (бюрократичні збої, проблеми з підрядниками).

Оцінка ефективності досліджуваного формату підтвердила, що журналістика рішень змінює рольову функцію журналіста – від простого ретранслятора фактів до модератора соціальних змін. Підхід сприяє формуванню у реципієнтів відчуття контролю, самоефективності та надії, стимулюючи громадянську активність і підзвітність місцевих органів самоврядування в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бакаєвич, Я. Журналістика рішень: особливості створення матеріалів та їх просування. *Інтегровані комунікації*. Київ, 2024. Вип. 1 (17). С. 145–151.

2. Бистрова В. Зосереджуватися на ефективності: чотири критерії журналістики рішень. URL: https://nsju.org/novini/zoseredzhuvatysya-na-efektyvnosti-chotyry-kryteriyi-zhurnalistyky-rishen/ (дата звернення 03.02.2026).

3. Бистрова В. Запорізьке інтернет-видання «SODA» здобуває популярність у журналістиці рішень. URL: https://nsju.org/novini/zaporizke-internet-vydannya-soda-zdobuvaye-populyarnist-u-zhurnalistyczi-rishen/ (дата звернення 03.02.2026).

4. Буданівська Г. Проблема vs. її вирішення: навіщо редакціям конструктивна журналістика. *European journalism observatory*. URL: https://ua.ejo-online.eu/3642/etyka-ta-yakist/navishcho-redaktsiyamkonstruktyvna-journalistyka (дата звернення 03.02.2026).

5. Влучні приклади реалізації журналістики рішень. *Інерньюз-Україна*. URL: https://internews.ua/opportunity/vluchni-prikladirealizaciyi-zhurnalistiki-rishen (дата звернення 05.02.2026).

6. Гондюл О. Соціальна відповідальність медіа як ефективний результат журналістики рішень. *Інтегровані комунікації*. 2020. № 8. С. 14–24.

7. Горчинська О. Як створювати матеріали в жанрі журналістики рішень: вісім порад від експертів. URL: https://detector.media/community/article/183133/2020-12-07-yak-stvoryuvaty-materialy-v-zhanri-zhurnalistyky-rishen-visim-porad-vid-ekspertiv/ (дата звернення 05.02.2026).

7. Гресько О. В. Роль і місце громадянської журналістики у процесі створення новин. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2015. № 2(22). С. 76–80.

8. Деркач Н., Бистрова В. «SODA»: у Запоріжжі презентували новий сайт. URL: https://nsju.org/novini/soda-u-zaporizhzhi-perezentuvaly-novyj-sajt// (дата звернення 05.04.2026).

9. Дуцик Д. Як трансформуються українські медіа у вогні війни. URL: https://www.jta.com.ua/trends/yak-transformuiutsia-ukrainski-media-u-vohni-viyny-lektsiia-diany-dutsyk/ (дата звернення 05.02.2026).

10. Житнікова А. Комунікаційний потенціал журналістики рішень в Україні. *Діалог: Медіастудії*. Одеса, 2022. Вип. 28. С.60-67.

11. Косянчук В. Журналістика рішень. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 95 с.

12. Кузнєцова Т., Бакаєвич Я. Журналістика рівень як новий підхід у медіакомунікації: проблеми категоріального визначення. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Т. 36 (75) № 5. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2025/5_2025/part_2/5-2_2025.pdf (дата звернення: 03.02.2026).

13. Кулініч М. У Запоріжжі запустилося онлайн-медіа SODA. URL: https://mediamaker.me/news/u-zaporizhzhi-zapustylos-onlajn-media-soda/ (дата звернення: 03.02.2026).

14. Лаврик О. В. Основи журналістики : навчально-методичний посібник для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 73 с.

15. Лєвєнцова А. Новий навчальний простір під землею: як працює укриття гімназії №104. URL: https://www.soda.zp.ua/special-projects/novyi-navchalnyi-prostir-pid-zemleiu-iak-pratsiuie-ukryttia-himnazii-%e2%84%96104/ (дата звернення: 03.04.2026).

16. Лобанок Д. Журналістика рішень у соціо-комунікативному просторі українських медіа: добірка матеріалів. Суми : СумДУ, 2021. 57 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/items/58cef90e-79d2-44ad-b7dd-14b70e57b35a (дата звернення: 03.02.2026).

17. Мірошниченко Д. Журналістика рішень: як медіа пропонують шляхи розв'язання проблем. *Медіакритика*. URL: http://mediakrytyka.lnu.edu.ua/standarty-yakisnoi-jurnalistyky/zhurnalistyka-rishen-yak-media-proponuyut-shlyakhy-rozvyazannya-problem.html (дата звернення: 10.03.2026)

18. Панькевич О. Журналістика рішень як новий напрям українських медіа. *Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Одеса, 19 берез. 2020 р.). Одеса, 2020. С. 435-438.

19. Про нас. URL: https://vidbudova.zp.ua/pro-nas/ (дата звернення: 03.04.2026).

20. Редакційна політика. URL: https://www.soda.zp.ua/editor-policy/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 03.02.2026).

21. Семенець О. О. Конструктивна журналістика та її завдання в сучасному суспільстві. *Засоби масової інформації та комунікації: історія, сьогодення, перспективи розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Буча, березень 2019 р. К. : Міленіум, 2019. С. 69-71.

22. Симоненко Д. Відбудова по колу: як у Запоріжжі відновлюють будинки, що тричі зазнали обстрілів. ФОТО. URL: https://vidbudova.zp.ua/vidbudova-po-kolu-iak-u-zaporizhzhi-vidnovliuiut-budynky-shcho-trychi-zaznaly-obstriliv-foto/ (дата звернення: 03.04.2026).

23. Сіріньок-Долгарьова К., Бож'єва А. Українська практика журналістики рішень під час війни: тематика, інструментарій, підходи. *Communications and Communicative Technologies.* 2024. № 24. С. 151–159. URL: https://doi.org/10.15421/292416 (дата звернення: 06.02.2026).

24. Слотюк Т. Концепція моделі solutions journalism: конотація, функції, особливості функціонування. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2021. Т. 50. С. 3–12.

25. Смагіна М. Журналістика рішень по-українськи. *Medialab*. 2021. URL: https://medialab.online/news/zhurnalistyka-rishen-po-ukrainsky/ (дата звернення 07.02.2026).

25. Смерть класичної журналістики, популізм та робота медіа у час війни: інтерв'ю з Віталієм Портниковим. URL: https://gongadzeprize.com.ua/smert-klasichnoi-zhurnalistiki-populizm-ta-robota-media-u-chas-vijni-interv-yu-z-vitaliem-portnikovim (дата звернення 07.02.2026). (дата звернення 07.02.2026).

27. Тарасов С. Програма «єВідновлення»: скільки жителів Запорізької області вже отримали компенсацію за зруйноване житло. URL: https://vidbudova.zp.ua/programa-yevidnovlennya-skilky-zhyteliv-zaporizkoyi-oblasti-vzhe-otrymaly-kompensacziyu-za-zrujnovane-zhytlo/ (дата звернення: 22.04.2026).

28. Харченко О. Громадянська журналістика в Україні та глобалізаційні медіапроцеси в період російсько-української війни. *Інтегровані комунікації.* 2023. Вип. 2 (16). С. 63–66.

29. Що таке журналістика рішень? *Львівський медіафорум*. URL: https://solutionjournalism.lvivmediaforum.com. (дата звернення: 22.02.2026).

30. Aitamurto T., Varma A. The Constructive Role of Journalism. *Journalism Practice.* 2018. Т. 12. № 6. 695–713.

31. Bass T. The Evolution of Solutions Journalism. *Medium*. 2019. URL: https://medium.com/solutionsjournalism/the-evolution-of-solutionsjournalism-f7a917eba5df (дата звернення 03.02.2026).

32. Curry A. L., Hammonds K. H. The Powerof Solutions Journalism. *Media engagement*. 2019. Vol. 18. No 2. P. 12-25.

33. Galtung J. Violence, Peace, and Peace Research. *Journal of Peace Research*. 1969. Vol. 6. No. 3. P. 167–191. URL: https://doi.org/10.1177/002234336900600301 (date of access: 27.02.2026).

34. Lough K., McIntyre K. A Systematic Review of Constructive and Solutions Journalism Research. *Journalism*. 2023. No. 24 (5). 1069–1088.

35. McCann S. Solutions Journalism is Biased! (And Other Myths). *Medium*. URL: https://thewholestory. solutionsjournalism.org/solutions-journalism-is-biased-and-other-myths-4b8f2beb69bf (date of access: 10.03.2026).

36. McIntyre K., Gyldensted C. Constructive Journalism: An Introduction and Practical Guide for Applying Positive Psychology Techniques to News Production. *The Journal of Media Innovations*. 2017. Т. 4. № 2. С. 20–34. URL: https://doi.org/10.5617/jomi.v4i2.2403 (дата звернення: 15.03.2026).

37. Seligman M. Learned Optimism: How to Change Your Mind and Your Life. Vintage Books, 1991. URL: https://www.solutionsjournalism.org/ (дата звернення: 22.02.2026).

38. Solution Journalism Learning Lab. Basic toolkit course. Learning Lab. URL: http://bit.do/fLQw4 (дата звернення 19.03.2026).

39. What Is Solutions Journalism? *Solutions Journalism Network*. URL: https://www.solutionsjournalism.org/about/solutionsjournalism (дата звернення 04.02.2026).

Декларація
академічної доброчесності
здобувачки ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Терещенко Лариса Миколаївна, студентка 4 курсу, заочної форми навчання, факультету журналістика, спеціальність 061 журналістика, адреса електронної пошти larisatmsu@gmail.com

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Формат журналістики рішень у локальних медіапроєктах» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ студентка Терещенко Л. М.

Дата_____ Підпис_____ науковий керівник Мірошниченко П.В.

ABSTRACT

Topic of the Bachelor's Thesis: The Format of Solutions Journalism in Local Media Projects

Length of the main text: 35 pages

Number of sources cited: 39

The aim of the thesis is to study the characteristics of the application of solutions journalism in local media projects in the Zaporizhzhia region and to develop an original media product based on this approach.

To achieve the research objective, we carried out the following tasks:

1) analyze the theoretical foundations of solutions journalism;

2) examine representatives of the media landscape in the Zaporizhzhia region;

3) identify examples of the use of solutions journalism in local media;

4) evaluate the effectiveness of this format.

Research object – local media projects in the Zaporizhzhia region: "SODA," "Vidbudova. Zaporizhzhia."

Research subject – the characteristics of the use of the solutions journalism format in their activities.

Keywords: contemporary media space, peace and solutions journalism, local media projects, social significance of the media.